

Kayëta iŷanar ir Bëkorenjët in Lilaya in

Akayëta aŷo ex aŷanar and ŷëgwën babi Pol Okëreceŷ od gër Amara and Korenjët aŷ. Mëŷ ebax aŷanar ar nangëndëra babi Atëfëtan and Yesu Kërisët aŷ. Okëreceŷ oko axucarëra babi xucarërand gër Amara andebën xali fitarëra këni bëmëxwër bëmëxwër. Bërëmar ari bani rind orekar ol xali abat ŷëraya këŷo asoxari ar sëm an. Bëte aŷacër bani ŷacërënd gër kiti in gër bër ax gi ex na okëreceŷ. Pol ayaka yaka babi bëte ga ŷëkara bano: end eŷër ed okëreceŷ eŷ, gë end olaŷ eŷ, gë end ecemar ed Axwën eŷ, gë end banjëla band Angoc Amënek eŷ, do gë end ekani ed gër ecës eŷ. Akayëta aŷo kë sëyalind mondake ŷapëk eni dind bërëŷak end Yesu Kërisët bën gë bamërëŷëra band fitarëk kë gë eyeyan ed Kaxanu ban. Er ex gër akayëta in:

Ecëmar el do gë cale ind ecëkwa in: 1.1-9.

End egi ed arabat në end Yesu Kërisët eŷ: 1.10-2.16.

End ekwëta ed osëyali or oparëxanda eŷ: 3.1-4.21.

End ola or ŷapëk gër Amara eŷ: 5.1-7.40.

End ŷas er oyel or ŷaŷ kënebï gër olaŷ eŷ: 8.1-11.1.

End ang ŷapëk cale ind Amara eŷ: 11.2-14.40.

End er ŷacayak ekani ed gër ecës eŷ: 15.1-58.

Beÿer fëna baxo Pol bën: 16.1-12.
Bapela bepelatar ßaŋ: 16.13-24.

Ecëmar el

¹ Wëno Pol, ar yata këŋo Kaxanu ga ŷandi këŋo me gi parëxanda ir Yesu Kërisët an do gë abaÿe Sosëten,

² këŋun ŷëgwënëlınd wën Amara and Kaxanu and gër Korejët aŋ. Yesu Kërisët yata këŋun do wac këŋun en gi bulunda iwënek irexëm, wën bër kë xëland oŷac orexëm bën ang ßiyi ak do gë ðek bër këŋo ŷalend gër ed ex yo ar ex Axwën arebën, do arebi an.

³ Awa Faba Kaxanu do gë Yesu Kërisët, Axwën arebi an, yëlëlenun oyekax ol do gë obetak ol!

End benjekax bend gër Yesu Kërisët eŋ

⁴ Aşëkwa këmo şëkwand Kaxanu nand ex yo end oyekax or yël këŋun paß gë ebar ed ßar këmi gë Yesu Kërisët el.

⁵ Gayikwa ga ßar kën gë mëŋ şotaxën kën enjekax end ex yo, eyeyan ed ex yo, do gë onangëran or ex yo,

⁶ gayikako osede or Kërisët ol aşanaya şanayak gër ola orewën.

⁷ Awa gërëgako, gër ßanjëla ßand ko yëlënd Kaxanu në end oyekax orexëm na, gamatak an can ex na and këno şënind exo canayaw Yesu Kërisët, Axwën arebi aŋ.

⁸ Mëŋ këŋun xemën ßëte xali gër eŋata en gixën gë end kënun nëp këm yatir ko ßakaw Yesu Kërisët, Axwën arebi an.

9 Kaxanu ar mokwëta hi ko, mëñ ex ar w̃ac kënjun gër ebaÿër ed në end Asëñiŵ̃ Yesu Kërisët, Axwën arebi el.

End bakucara band gër Amara eñ

10 Bëmaÿe, axara xara këmun gër oŵac or Yesu Kërisët, Axwën arebi an, wëlëringdën. Cotin anjëlan amat, onden omat, oñandi obat, do këreñun kucarërand na gër amara andewën.

11 Bëmaÿe, yama bër ekun ed Këlowe bën ga felati këne nde mëne batakëra exëna mërëxand irewën.

12 Awël wël këme mëne ala kala mondako ko yeyanënd: «Wëno ar Pol hi këme!» Ajo exo de: «Wëno ar Apolos hi këme!» Ajo bête: «Wëno ar Kefas hi këme!» Ajo bête: «Wëno cëñ ar enga end Kërisët hi këme!»

13 Kërisët nde şapërëk mondako? Pol nde fika bano në endewën? Gër oŵac or Pol nde buyi kënun?

14 Aşëkwa këmo şëkwand Kaxanu gayik ang hi kën ak, gabatak amo buyi ex na, ang ax gi ex na Kërisëpos do gë Gayiyos.

15 Ata ala ax kor na exo de mëne gër oŵac oram buyi kënun.

16 Iyo abuyi buyi këmëni bête bër ekun ed Sëtefanas bën, gër ga ex yo, ame nang ex na ba ala aşëxe buyi këmo na.

17 Kërisët lawëñëgu ke me pemërand Atëfëtan añ gër bëla. Xarak ax gi ex na me yeyanënd gë orenik or bëla, ax gi ex na mëni buyind, këdi kë yep ecës ed şës ko Kërisët gër kërëwa el.

End panga do gë orenik or Kaxanu eñ

¹⁸ Enimin, epemëra ed ecës ed Kërisët gër kërëwa el, ofëñirëx ex gër bër nambërak. Barikan, gër biyi bër fex këne, panga ind Kaxanu ex.

¹⁹ Gayikwa Oñëgw Omënëk ok rek:
«Alaŵ këme laŵ orenik or bërenik ol,
Awëlëbël këme wëlëbël onden ond bër nangërak oŋ[☆].»

²⁰ Feye exo arenik an? Feye exo ašalen an? Feye exo ar kë šampërend bënd gër ngwën ro an? Ax gi ex na nde Kaxanu wëlëbëlëk orenik or bër gër ngwën ro ol xali hik ofëñirëx?

²¹ Enimin, gayikako bërenik bër gër ngwën ro bën gë orenik orebën ol ano nang ex na Kaxanu, ata gë ofëñirëx or epemëra el ŷapan këŋo Kaxanu ebi pexënënd bër ŵak bën.

²² Gayikwa Bëšëwif bën kë wëkand becarax do bër benëng becëxe bën këni šaland orenik ol.

²³ Xarak biyi, end Kërisët ir fika bano eŋ këmi femërand, ata endey eŋo këni fokërend Bëšëwif bën, bëte eŋo ofëñirëx ex gër bër ax gi ex na Bëšëwif.

²⁴ Barikan gër bër ŵacëgu këbi Kaxanu, hi këni Bëšëwif, hi këni bër benëng becëxe, Kërisët ijo, panga do orenik or Kaxanu exo.

²⁵ Gayikwa ofëñirëx or Kaxanu ol renik nëmëc orenik or bela ol, do ositara or Kaxanu ol nëmëcak ojaŵ od bela ok.

²⁶ Bëmaŷe, yëlarayin nobën hi kën, wën bër ŵac këŋun Kaxanu bën: bërenik ax gi ex na gër owat or bela, bangwëlik ax gi ex na, bër gapak bën ani nëmëb ex na mërëxand irewën.

☆ **1:19 1.19** Esayi 29.14

²⁷ Barikan Kaxanu wa sanak bebër fëñirëxik gër ngwën ro bën ebi bëlandëraxën bërenik bën. Bëte mëñ yata këbi bër sitarak gër ngwën ro bën ebi cëfënanaxën bër gë ojaŵ bën.

²⁸ Kaxanu sanak bëte bebër bak gër ngwën ro bën, bebër yaf këni bela bën, bebër yoweÿ ax gi ex na bën, exo yepëanaxën bebër fëb këni bën.

²⁹ Mëñ ex, ala ax kor na exo dafëna gër lëngw ir Kaxanu.

³⁰ Xarak paß gë mëñ faraxën kën gë Yesu Kërisët. Yesu Kërisët wëlanëgu këbo orenik or Kaxanu ol do bëte gë or şenene ol, oŵënëk ol do gë apexa añ.

³¹ Awa ang rek Oñëgw Omënëk ak: «Ar kë rafënanand an, dafënalexo gër bënd ri ko Axwën[☆].»

2

End osëyali or kërëwa eñ

¹ Endam eñ cëñ bëmaÿe, and yeli këme gër ndewën añ, mun nangën end şon baxo Kaxanu eñ, ame yeli bana ang ar këno şëkwënd gër eyeyan do gër orenik fo.

² Gayikwa er yapan baxe and hi bane në erebat añ, me nang wayët end Yesu Kërisët eñ fo, Yesu Kërisët ir fika bano.

³ Wëno dëñ er yeli bame gër ndewën gë ola ositarak do ayëdara bame yëdarand xali baxe rëgëñënd.

⁴ Osëyali oram ol do gë epemëra edam el ax gi bana gë orenik or eni maxën bela. Barikan, aŵa

[☆] **1:31 1.31** Yeremi 9.23

ŵa kën në end panga ind Angoc and Kaxanu ind bax ŝanayand eŋ.

⁵ Mondako bax, eno kwëtaxën Kaxanu në end panga indexëm, bari ax gi ex na në end orenik or bela.

End orenik or Kaxanu eŋ

⁶ Enimin, orenik dëŋ ex er këmi femërand gër bela bër gë ola or faŷayak gër ekwëta in: orenik olo ax gi ex na or gër ngwën iŋo ro, ax gi ex na bête or bemun bend gër ngwën iŋo ro, bemun bend kë nemira beŋo.

⁷ Barikan orenik oxëbënaxik or Kaxanu, or ŝonaya bax ol këmi femërand. Orenik olo fenan bafo Kaxanu ene cotaxëne enjaran eŋ, d'amana exo di ngwën iŋ.

⁸ Bemun bend gër ngwën ro beŋ d'ek, gematak ax nang bana orenik olo. Gayikwa kido anang nang bani, ano pika dona Axwën ar gë enjaran an.

⁹ Barikan ang rek Oñëgw Omënëk ak:

«Er angës and ala ax wat ex na in,
er anëf and ala ax wël ex na in,
do er emëkw ed ala ax yëlara ex na in
Kaxanu afenan fenan këbi bër ñan këŋo bën✧.»

¹⁰ Xarak eŋo biyi nangën këbo Kaxanu paŋ gë Angoc Amënëk aŋ. Gayikwa Angoc aŋ kë xamanënd er ex yo xali gë bend ŝonayak gër Kaxanu ak.

¹¹ Bend gër ala beŋ, onden ondexëm oŋ kë nangënd ax gi ex na ala aŝëxe. Awa bête, bend gër Kaxanu beŋ Angoc and Kaxanu aŋ kë nangënd, ax gi ex na ala.

✧ 2:9 2.9 Esayi 64.3

¹² Xarak biyi, Angoc and xaniwëk gër Kaxanu aŋ šot këmo mi nangaxën bend yël këbo Kaxanu paß gë oyekax orexëm beŋ, bari amo cot ex na angoc and gër ngwën ro aŋ.

¹³ Do biyi bend këmi yeyanënd beŋ bebër kë sëyalind Angoc and Kaxanu ex gë eyeyan ed kë xaniwënd gër Angoc and Kaxanu el, ax gi ex na bend kë sëyalind orenik or bela.

¹⁴ Ar aŋo cot ex na Angoc Amënëk gër ola orexëm an, axo kwëtand na bend Angoc and Kaxanu beŋ. Gayikwa gër onangëran orexëm bend Angoc and Kaxanu beŋo, ofëni rëx ex, axo kor na eŋo pëni gayik gë Angoc and Kaxanu fo ko xor eŋo pëni.

¹⁵ Barikan, ar šot këŋo Angoc and Kaxanu an kë xorënd ex kiti beŋ dek, xarak mëŋ dëŋ ala aŋo kitind na.

¹⁶ Gayikwa gër Oñëgw Omënëk are rek:

«Noŋo nangëk anjëlan and Axwën aŋ?

Noŋo xorëk eŋo tÿyali Axwën an*?»

Barikan biyi, anjëlan and Kërisët aŋ šot këmi.

3

End bëriyenin bër Kaxanu eŋ

¹ Bëmaŋe wëno cëŋ, er bamun felërand ang bër ex bela fo, ang bër bayik obaš gër ekwëta ed Kërisët fo, ax gi ex na ang bër šot këŋo Angoc Amënëk.

² Omër bamun yëlënd en ceß ax gi ex na ecemar, gayikwa an kor dona en yamb. Ado xali gërëgako dëŋ an kor na

☆ 2:16 2.16 Esayi 40.13

³ gayik ano cot ex na Angoc Amënëk aņ. Enimin, ga xwënda kën ako oyakëraxi, ßakucara mërëxand irewën, ax gi ex na nde beņo kë wësinënd mëne ano cot ex na Angoc Amënëk aņ?

⁴ And ko rend abat: «Wëno ar Pol hi këme» do ajo: «Wëno ar Apolos hi këme» ax gi ex na nde oyeyan or ßela fo ex?

⁵ Awa noņo ex Apolos? Do noņo ex Pol? Ax gi ex na nde ßiyi ßëxi bëriyenin ßër Kaxanu fo hi këmi? Paß gë er felëra këmun in xwëtaxën këno Axwën an, ala kala ang yël këņo Kaxanu ak riyeni këmi.

⁶ Wëno nedf këme, Apolos xoşa ko, ßarikan Kaxanu rafën ko.

⁷ Do ar nedfëk an, gë ar xoşak an, ŷoweŷ ani gi ex na. Kaxanu gabat, mëņ ar kë rafënënd an, ex ar gapak an.

⁸ Ar nedfëk an do gë ar xoşak an, gwër fo exëni. Kaxanu aşos këņo şos ala kala ang riyeni ko ak.

⁹ Gayikwa gër andiyen aņo, ßër şoma këņo Kaxanu fo hi këmi. Wën ex oşënga orexëm ol, wën ex këbe ir ko ßayënd in.

¹⁰ Gë anjëla and yël ke Kaxanu aņ riyeni këme ang abay ar xamëk obay fo. Wëno ßayëk edëða ed aciwë el, do aşëxen ßëtëguk ßay ko amen aņ. Barikan, ala kala ßalëkënalilexo ang ko ßayënd ak.

¹¹ Enimin, gabatak ax kor na exo ßay edëða ecëxe, ed fitarëk gë ed ex el, mëne ngëņ Yesu Kërisët.

¹² Gër edëða elo, ado eni ßay ßela ßën: abat gë kaņe, ajo ßëte gë kodı, ajo ßëte gë oxaŷ

oxëbënëanaxik, ajo bëte gë otëx, ajo gë ecuß, do ajo bëte gë onji,

¹³ ašanaya kë şanaya yatir kiti er ex andiyen and ala kala in. Xodux ol kë necët ang xëbënëk andiyen and ala kala ak.

¹⁴ Ala ajo aşot ko şot acosa, angëmëne er bay ko in ax ñeg ex na.

¹⁵ Barikan angëmëne aÿeg ÿegëk, acosa axo cot na. Dal ex afex ko fex, barikan ang ar fece këŋo amëra fo ko hi.

¹⁶ An nang ex na nde mëne wën ex aciŵ and Kaxanu aŋ? Bëte an nang ex na nde mëne Angoc and Kaxanu aŋ gër ola orewën lëg ko?

¹⁷ Ar kë nëxen Aciŵ and Kaxanu an, Kaxanu anemin këŋo nemin. Gayikwa Aciŵ and Kaxanu aŋ er wënëk ex do wën ex aciŵ aŋo.

¹⁸ Ala kërex yifaya na: angëmëne ala mërëxand irewën exo yëland mëne arenik ar ang ÿapëk gër ngwën ro ak hi ko, gilexo afënrëx, exo gixën enim arenik.

¹⁹ Gayikwa orenik or gër ngwën ro ol ofënrëx ex gër Kaxanu. Ga rek gër Oñëgw Omënëk:

«Kaxanu këbi sëränd bërenik bën gë bamene bandebën bay fo».

²⁰ Are rek bëte:

«Axwën an anang nang ko banjëlan band bërenik bay.

Anang nang ko mëne ax gi ex na gë ofëcak».

²¹ Awa mëŋ ex, këren dafënanand na në end er ri ko ala gayikwa wën xwënëk dek:

²² hik Pol, hik Apolos, hik Kefas, hik ngwën in, hik aniyän an, hik ecës el, hik bend gërëgako, hik bend ecan ecan. Wën xwënëk dek.

²³ Ata Kërisët xwën këñun wën bëte do Kaxanu xwën këño Kërisët.

4

End oparëxanda od Kërisët eñ

¹ Awa wën aÿap ÿapëk enëbo watënd ang bëriyenin bër Kërisët, bër xwëtënan kënebi beconëson bend Kaxanu fo.

² Gayikwa ar xwëtënan këno napul an, aÿap ÿapëk exo gi ar mokwëta.

³ Wëno cëñ ado ene kitind bela bën, hik wën, hik në aciw and kiti, axe balënd na gë təkër ak. Wëno dëñ ame nëpayand na.

⁴ Gayikwa onden ondam oñ ÿoweÿ axe nëpënd na. Axwën an ex ar ke xitind an, bari ax gi ex na de në eño hixën këme ar šenene.

⁵ Awa mëñ ex, wën këren kitind na andiyen and ala an, xarak ax ñatëgu ex na pere akey and kiti an. Cëniyin exo bakaw Axwën an, mëñ kë ñoba kerët beconëson bend gër ecamëfan beñ. Bëte mëñ kë nëcët banjëlan band gër owëkw or bela ban. Ata Kaxanu eño cëkw ala kala ang riyeni ko ak.

⁶ Bëmaÿe, eñun pënixën yeyanaxën këme endam eñ do gë end Apolos eñ. Mondako këñ sëya mëne ax gi ex na monëmëca er ÿëgw këni gër Akayëta and Kaxanu in. Ata bayik ala ax pitaya na, do exo dafënalind imëxwër ind sana ko in xali eño merelind ar imëxwër icëxe an.

⁷ Enimin, inewã xuca këyo ašandax an? Inewã šot këy xarak ani yël ex na monjël? Do angëmëne monjël fo yël këni er šot këy in, inewã këy rafënxënënd nangëde ani yël ex na monjël?

⁸ Yama wën, anëka wa wëd kën, anëka šotëra kën, anëka ýana kën emun el biyi këm. En munëdo wa enim dëŋ ata wun done andamat!

⁹ Gayikwa wëno er hixënan ke mëne Kaxanu yepën këbo biyi oparëxanda ok. Biyi ex bër ýoweý ami gi ex na bën, er hi këmi ang bër edaw fo. Omeleka ok do gë bela bën kënëbo nëkonënd ang bebëšaraxik fo.

¹⁰ Biyi bëfënrëx hi këmi në end Kërisët, barikan wën, areni reni kën gër Kërisët. Biyi bërëtoc këmi, barikan wën bër gapak hi kën. Wën ašëkw kënun šëkwënd, barikan biyi ayepën kënëbo yepënënd.

¹¹ Xali gërëgako, biyi er hi këmi: bër këbi rind enjo, bër këbi selënd men, bër gë banjëm këm, bër kënëbi xëmërand, bër gë edëg këm.

¹² Bëte gë otaxan odebi oko dëŋ këmi riyenind gë toro mi cotaxën er këmi liyaxën in. Ado enëbo cirërand bela bën, biyi mëni calenënd, hik enëbo dixërand, mi buŋand.

¹³ Hik eni nëxenënd omac odebi ok, biyi mëni pelënd bend këbi fuŋara. Ata biyi ex batëxësëx band ngwën baŋ, bër šus kënëbi bela dek xali gërëgako bën.

¹⁴ Mun tëyalixën ang obaš or pëlôt gër yomb iram fo ýëgwënxëli këmun mondako, ax gi ex na mun cëfëninaxën.

15 Enimin, ado enëbi cotëdo bëxadac bër end Kërisët owëli epëxw, wëno ex sorix irewën gayik wëno sëfëtandëra këjun xali wã kën Atëfëtan and Yesu Kërisët aņ.

16 Awa axara xara këmun, tëfëtelindën ola oram ol.

17 Në enjo lawënxënëli këmo Timote, mëņ ar ex asëñiwën ir ñan këmo mbaņ, do hi ko ar mokwëta gër bend Axwën. Mëņ këjun ýana enun kwitanënd ang këme liyand në end Yesu Kërisët ak. Bëjo këme sëyalind gër dek bamara band okëreceņ.

18 Fën gër ndewën, bërëmar afufënara këni fufënarand ga këni yëland mëne wëno amun nëngali na.

19 Xarak wëno gogo këme yeli angëmëne aũa wã ko Axwën an. Ata këme nang ba ine këni xor eni yeyan do eni di bër kë rafënarand bëjo.

20 Gayikwa owun or Kaxanu ol gë panga ex, ax gi ex na ayeyandërand fo.

21 Ine ýandi këjun? Ba me yeli gë engwëša nde, ba me yeli gë aņana do gë onden onjekax nde?

5

End eñac eņ

1 Gër ed ex yo wëlik mëne gër ndewën, bërëmar watak eñac eņ, xali abat ýëraya këņo moñëraya dëņ asoxari ar sëm an. Xarak, ado bër aņo kwëta ex na Kaxanu bën dëņ ani dind na mondako.

² Wën ases don sesënd, ecëñëxët kën rafënarand! Arenita don renitand do eno ñwãÿ ar rik eño an, mërëxand irewën!

³ Wëno cëñ, ado bayik ame gi ex na fën gë eman endam eñ, gë onden oñ, nangëde në erebat hi këne fo, anëka nëp këmo ar rik endey endako rako an, nangëde në erebat hi këne fo.

⁴ And kën barër gër oñac or Axwën Yesu añ, gë panga ind Yesu Axwën arebi iñ, onden ondam oñ ašoma këñun šoma.

⁵ Awa ala ajo, dëxwino gër Sindan ex nemixën ola osëmbak orexëm ol, do ex pexaxën angoc andexëm añ yatir ko bakaw Axwën!

⁶ Ata end kën rafënoxën ax gi ex na ðe! Aye nang kën: Tëker fo këni rind lewir in ex pufënoxën ðek pix ind negali këni iñ.

⁷ Wunëtayin ngwa eñëñëxax end ex ang lewir ixacax fo eñ, en gixën bela bëwëñëk, bër ang pix ingaşax ind gë lewir këm fo. Ado anëka hi kën bëwëñëk gayikwa Kërisët yëlayak šadaxa në endebi gë Ofëna or Apexa ol.

⁸ Awa mëñ ex, dindëne Ofëna or Apexa ol gë mburu ind gë lewir këm, gë oñëkw oñëñëk do gë ðal in. Bari kërene yambënde ex na mburu ind gë lewir ixacax iñ: lewir ir bandixa batëmbak do gë oxeÿ iñ.

⁹ Ga yëgwënëli këmun wa gër kayëta iram mëne këren ðëkërend na gë bër yëlayak gër eñac bën.

¹⁰ Bari ame de ex na ðe ax ñap ex na en ðëkërend gë bër kë yëlayand gër ngwën ro gër añana and kodï, gër orek, ba gër olaš bën. Kido mondako bax, wën afo en canëdo gër ngwën ro.

¹¹ Gërëgako, er yëgwënëli këmun mëne këren dëkërend na gë imaÿe ind kë rend këreceŋ hi ko, do exo yëlaya gër eñac, gër aŋana and kodî, gër olaş, gër ocir, gër oşeḅ ba gër orek. Do ado gë ala arako rako an, këren yambërand na dëŋ.

¹² Enimin, ba wëno nde këbi xiti bër ax gi ex na okëreceŋ bën? Do bër ex okëreceŋ bën cëŋ, ax gi ex na nde wën yapëk enëbi kitind?

¹³ Bër ax gi ex na okëreceŋ bën, Kaxanu këbi xiti. Ga rek wa Oñëgw Omënëk ok: «Ŭwãÿino asëmbak an mërëxand irewën✧.»

6

End ekitir ed bëmaÿe eŋ

¹ Këreceŋ ir xucar këbi gë këreceŋ işandaŵ in, mondake ko yëxwënd eŋo mëla kiti gër bësëmbak, xarak gër bëwënëk wëla doŋo?

² An nang ex na nde mëne bëwënëk bën këbi xiti bela bër gër ngwën ro bën? Do angëmëne wën këbi xiti bër gër ngwën ro bën, an kor na nde en kiti bend xafëxafak gër aniyan ro beŋ?

³ An nang ex na nde mëne biyi kënëbe xitiye omeleka ok? Do bend gër aniyan aŋo ro beŋ nde këne sëkwane?

⁴ Xarak, wën and këŋun xucar në end bend gër aniyan aŋo ro aŋ, bër yoweÿ ani gi ex na gër Amara bën këŋun xitind!

⁵ Mondako këme yeyanënd eŋun cëfënanaxën. Arenik gabatak ax gi ex na nde ar kë xor ebi kiti bëmaÿe beŋ?

✧ 5:13 5.13 Acariyakinëm 17.7

⁶ Barikan imaÿe in̄ ejo mac kiti imaÿe ind xucar këbi in̄ gër bër ax gi ex na okërecej.

⁷ Awa gayikako wën awacër kën wacërend kiti, ošoÿik orewën ex. Ado enun menan, inewã bayik an buñand na? Inewã bayik an buñand ado enun kwëcand bacota bandewën bañ?

⁸ Wën wa këbi wënanënd boşandaw̄ borewën do wën wa këbi xwëcand boşandaw̄ borewën xarak bëmaÿe bëndewën exëni!

⁹ An nang ex na nde mëne bësëmbak bën ani gi na bër owun or Kaxanu? Këren yifayand na gë andewën añ dëj gayikwa bër xwëndak eñac bën, bërolaš bën, bër kë rind orekar bën, bësošan bësoxari bën, bër kë lakind asošan gë asošan bën, ba asoxari gë asoxari bën, ani dil na gër owun or Kaxanu.

¹⁰ Bëte bërek bën, bër ñanëk kodi bën, bëšëb bën, bër wër këbi ocir bën, ba bërek bëxeyax bën, ani gi na bër owun or Kaxanu.

¹¹ Do xarak bërëmar gër ndewën na, mondako hi bani. Barikan Kaxanu wënën këñun, mëj fit këñun, mëj ri këñun bër šenene pañ gë oñac or Axwën Yesu Kërisët ol, do pañ gë Angoc and Kaxanu, mëj ar xwën këbo añ.

End oxëbën or eman eñ

¹² Wëno er ex yo xor këme me di, barikan ax gi ex na er ex yo hik gë ofëcak. Er ÿandi ke yo këme xor me di, barikan wëno, gebatak axe ñandi ex na exe bëña.

¹³ Eyamb yamb in er acël ex do acël añ er eyamb yamb ex. Akey amat, Kaxanu anemin ko nemin eyamb yamb in do gë acël añ. Barikan

eman eñ, ax gi ex na end eñac, end Axwën ex, ang hi ko Axwën ak, ar eman.

¹⁴ Ata Kaxanu, mëñ ar xanin këjo gër ecës Axwën an, axanin këbo xanin gër ecës biyi bête, gë panga indexëm iñ.

¹⁵ An nang ex na nde mëne beman bendewën beñ owal od eman end Kërisët ex? Do aŵed nde këme ŵed owal od Kërisët ok, me cosali në eman end asoxari aŷacaxik? Bëtëdëñ!

¹⁶ An nang ex na nde mëne asošan ar laki këni gë asoxari aŷacaxik an, eman emat hi këni gë asoxari ajo? Ga rek wa Oñëgw Omënëk ok: «Bën tak bëxi, eni gi eman emat[☆].»

¹⁷ Barikan ar yëlayak gër Axwën an, angoc amat hi këni gë Axwën an.

¹⁸ Ata gëringën mongër eñac eñ. Eñëñenax end ko ri yo ala, fac ir eman ex. Barikan ar yëlayak gër eñac an eman endexëm eñ dëñ ko wënanënd.

¹⁹ An nang ex na nde, mëne beman bendewën beñ ex Aciŵ and Kaxanu and gër ed hi ko Angoc Amënëk and yël këñun do lëgëk gër ola orewën an. Wën an kwënaya ex na wën dëñ.

²⁰ Gayikwa Kaxanu yëc këñun gë akanji atëm. Awa pëbindëno gë beman bendewën beñ.

7

End eñër eñ

¹ End ÿëgwënëgu këne eñ këmun yakand mëne aye yek asošan an këreño təkand na asoxari an.

☆ 6:16 6.16 Añanar 2.24

² Barikan, këdi këni xwënda eñac eñ, asošan kala ñërëleño asoxari, do asoxari kala cotëleño icën.

³ Icën in dinindëleño alindaŵ er ŷapëk icën eño dinënd alindaŵ in. Bëte asoxari an dinindëleño icën in er ŷapëk asoxari eño dinënd icën in.

⁴ Asoxari an axo kwën ex na eman endexëm eñ, icën indexëm in xwënëk. Bëte asošan an axo kwën ex na eman endexëm eñ, alindaŵ xwënëk.

⁵ Wën bër ŷërërëk bën, këren capërënd na angaw an angëmëne ax gi ex na angwëlëra, en yëlayaxën imëd fo gër cale. And kë xuca an, bakayin angaw amat këdi këni sëkwan emëlaya ed ogaf odewën el, do eñun nanjët Sindan in.

⁶ End këme rend eñ angwëlëra ex, ax gi ex na apela.

⁷ Añandi ñandi ke eni gido bela bën ang wëno ak. Barikan ala kala gë anjëla hi ko, anjëla and yël këño Kaxanu: abat anjëla año, ajo anjëla acëxe.

⁸ Bësošan bër gë eñër këm bën do gë bësoxari bësebëta sebëta bën, ga re këme fon yek eni bayido ang wëno ak.

⁹ Bari angëmëne ani kor na emëlaya ed ogaf odebën el, ñërëlexëni, gayikwa mondako ŷapëk gë ebi corënd oñandi ok.

¹⁰ End okëreceñ od ŷërërëk eñ cëñ, Axwën an rek mëne asoxari an këreni capër na gë icën indexëm in, ax gi ex na wëno rek eño.

¹¹ Barikan angëmëne ašapër šapër këni gë icën indexëm in, bayilexo icën këm. Angëmëne ax gi ex na mondako, bakarëlexëni gë icën

indexëm iņ. Do asoșan an këreņo pela na asoxari arexëm an.

¹² End bër yërerëk gë bër ax gi ex na okëreceņ eņ cëņ, wëno dëņ kë rend, ax gi ex na Axwën an: angëmëne imaÿe ind ex këreceņ iņ eņo cot asoxari ar ax gi ex na këreceņ, do asoxari ajo exo ma eni ñëpa, këreņo pela na.

¹³ Bëte angëmëne asoxari ar ex këreceņ an eņo cot icën ind axo gi ex na këreceņ, do icën iņo exo ma eni ñëpa, kërexo can na gër eñër.

¹⁴ Gayikwa icën ind axo gi ex na këreceņ iņ, asoxari ar exo këreceņ an këņo wënënënd. Bëte asoxari ar axo gi ex na këreceņ an, imaÿe ind ex këreceņ iņ këņo wënënënd. Kido ax gi bana mondako, obaș orewën ol obuyaraxik hi doni xarak awën dëņ wën këni.

¹⁵ Barikan angëmëne ar axo gi ex na këreceņ an yandi këņo acapëra aņ, capërëlexëni eñër el. Amëd aņo, imaÿe iņ, hik asoșan an, hik asoxari an, yoweÿ aņo tëra na. En dıyand gër angwëlëra wac këņun Kaxanu.

¹⁶ Enimin wëj asoxari an, mondake këy nang mëne afexën këyo fexën icën indey iņ? Bëte wëj icën iņ, mondake këy nang mëne afexën këyo fexën alindax?

End oñandi od Kaxanu eņ

¹⁷ Awa ala kala dıyayindëlexo ang hi baxo and wacëgu këņo Axwën ak, do ang ex anjëla and yël këņo Kaxanu ak. Mondako re këme eni dind gër Bamara dëk.

¹⁸ Ar hi bax axacëxac and wacëgu këņo Kaxanu an, bayilexo axacëxac do ar hi bax axacërëx an, këreno kac na.

19 Oxac ol ÿoweÿ ax gi ex na, bëte oxacërëx ol ÿoweÿ ax gi ex na. Er ÿapëk in ex edi ed ang rek ßapela ßand Kaxanu el.

20 Ata ala kala ßayilexo ang hi baxo and wãcëgu këno Kaxanu ak.

21 Angëmëne xadëp hi bay and wãcëgu ki Kaxanu aŋ, kërey dendërand na. Barikan angëmëne axor ex ey gi ar yaya, kemënal exi gi mondako.

22 Enimin, xadëp ir wãcëgu këno gër Axwën in, Axwën an racët këno. Bëte ala ar yaya ar wãcëgu këno an, xadëp ir Kërisët hi ko.

23 Yama gë akanji atëm ga racët këjun nde Kaxanu. Awa këren gind na okadëp od ßela.

24 Bëmaÿe, ala kala ßayilexo gër lëngw ir Kaxanu ang hi baxo and wãcëgu këno ak.

End bër gë eñër këm eŋ

25 End odënaŵ obeja eŋ cëŋ, ax gi ex na apela and Axwën. Barikan wëno dëŋ kë rend, wëno ar hik ar mokwëta në end axaÿënan ir Axwën an.

26 Awa ßaxët in end ÿapan ke eŋ, në end ßakey ßañëkaxik ßand hi këne gërëgako baŋo aŋ, ala kala ßayilexo mondako.

27 Angëmëne gë asoxari ÿërër kën, kërey cala na en capër. Angëmëne ay gi ex na gë asoxari, këreyëno cala na asoxari.

28 Barikan, angëmëne mondako dëŋ këy ÿër, ay mendëra na. Bëte angëmëne endënaŵ emeja eŋ aÿër këno ÿër, axo mendëra na. Barikan fo nangin mëne bër ÿërërëk bën mbaŋ këbi ÿana ebi cëmurand, do mëŋ ÿandi ke en kwëÿëtado.

²⁹ Bëmaÿe, faxëtin er re këme in: amëd and bayi këbo anj anëka kë romënd. Gërëgako bër gë bësoxari bën, gilexëni ang bër gë bësoxari këm fo.

³⁰ Bër kë sesërand bën, gilexëni ang ani tesënd na fo, bër këbi nëngandërand bën, ang bër abi nëngandërand na fo, do bër kë yëcërand beÿ bën, ang ani cotëra ex na fo.

³¹ Do bër kë riyenind gë bebër gër ebar ro bën, gilexëni ang ani diyenind na enim fo. Gayikwa ngwën injo ang hik ak, axuca kë xuca.

³² Xarak wëno, aÿandi ÿandi ke en gi gë odendëran këm. Ar bayik ax ñër ex na an, bënd Axwën këjo balënd, ašala ko šaland exo di er këjo nënganënd Axwën in.

³³ Barikan ar ÿërëk an, abal këjo balënd bënd gër ngwën ro bej, ašala ko šaland exo di ang këjo nënganënd alindaŵ ak.

³⁴ Do mondako ko šetëndërend bandixa bandexëm baj. Mondako fo ex end asoxari aÿërërëx eñ do gë end endënaŵ emeja eñ. Er këni šaland eni di wayët ang këjo nënganënd Axwën ak, eni gixën bëwënëk gër eman do gër angoc. Xarak, asoxari ar ÿër këno an, bënd gër ngwën ro bej këjo balënd ga ko šaland exo di ang këjo nënganënd icën indexëm ak.

³⁵ End ofëcak orewën këme yeyanaxënënd mondako, ax gi ex na mun cëndën. Er ÿandi ke en cot aniyän and šenene, do en yëlaya wayët gër Axwën fo, këreñun yaja na.

³⁶ Šambenjar ir yëlak mëne ax ñap ex na eño teb endënaŵ emeja end yata baño eñër eñ axo mendëra ex na. Angëmëne anëka këjo šanand

oñandi odexëm ok, dilexo er ÿandi këño in, ñërëleño.

³⁷ Barikan şambenjar ir faÿëk gër emëkw edexëm mëne año ñër na endënaŵ emeja end yata baño eñ, enjekax ri ko. Barikan mëñ dëñ faÿëk eño gër emëkw edexëm exo bayixën nangërexe asoxari, ala año nëÿali ex na.

³⁸ Ata ar këño ÿër endënaŵ emeja end yata baño an, enjekax ri ko. Bari ar año ñër ex na an rik er yek nëmëc in.

³⁹ Asoxari ar ÿër këno an, abar bar këni gë icën indexëm in ang kë nëka yo aniyan and icën añ. Xarak, and ko şës icën añ, axor ko xor exo ye eño ñër asoşan aşëxe, ar ex mëñ bête këreceñ.

⁴⁰ Barikan, ang këme yëland wëno ak, asoxari ajo nëmëc kë ÿana eño nëngandërand angëmëne exo bayi icën këm. Wëno bête, këme yëland, aşot şot këmo Angoc and Kaxanu añ.

8

End ÿas er gër olaş eñ

¹ End ÿas er oyel or şadaxa kënebi gër olaş eñ cëñ, biyi dek gë enang nang hi këne, aşot şot këne onangëran ol. Barikan onangëran ol ndafënan kë lënanënd, xarak añana añ axemën kë xemënënd ekwëta el.

² Angëmëne ala exo yëland mëne ÿeÿ nang ko na, axo nang ex na pere ang ÿapëk exo nangëdo ak.

³ Barikan ar ñan këño Kaxanu an, Kaxanu anang nang këño.

⁴ Awa end eyamb ed ÿas er oyel or şadaxa kënebi gër olaş eñ, anang nang këne mëne

Kaxanu ibat fo ex, do mëne edaş el ÿoweÿ ax gi ex na gër ngwën ro.

⁵ Gayikwa angëmëne bela exëna bër kë yëland okaxanu exëna, od ex gër orën do gër ebar, awa okaxanu ok do gë bëxwën bën, aÿëmb ÿëmb këni.

⁶ Barikan, biyi er nang këne mëne Kaxanu ibat fo ex do mëñ ex Sëm in. Mëñ rik ðek beÿ bën do biyi në endexëm këne liyaxënënde. Bëte Yesu Kërisët gabat ex Axwën arebi an. Mëñ rik ðek beÿ bën do Kaxanu paß gë mëñ yël këbo aniyan añ.

⁷ Bari ax gi ex na ðek fo şot këni onangëran olo. Enimin, bërëmar aÿër ÿër babi ekwëta ed edaş el. And këni yambënd ÿas er oyel or řaş kënebi gër edaş añ, er këni yëland řadaxa dëñ ex. Ata onden otitarak ondebën oñ ex buyar.

⁸ Xarak ax gi ex na eyamb yamb këbo sëkalind gër Kaxanu: ga yamb yamb këne, ÿoweÿ abo řaşëta na; ga ane yamb exe na, ÿoweÿ abo řaşën na.

⁹ Barikan titinayindën, er këñun ÿapanënd in kërebi dënanënd na eñëñenax bër sitarak gër ekwëta bën.

¹⁰ Gayikwa angëmëne ar sitarak an exi watënd wëj ar gë onangëran an ga këy yambënd ÿas er oyel or řaş kënebi gër edaş eñ, ax gi ex na nde mëñ ar sitarak gër onden an, ata ko yëla axor ko xor exo yamb mëñ bëte?

¹¹ Ata imaÿe ititarak ind racët këño Kërisët gë ecës edexëm iñ, mondako ko nemi në end onangëran oreÿ.

¹² Ga kënebi ÿënanënd mondako bëmaÿe

bënd sitarak bën, do ga kën nëxenënd mon-dako onden ondebën oŋ, Kërisët mëŋ dëŋ këno wënanënd.

¹³ Mëŋ ex, angëmëne në end eyamb yamb këremo dënan eñëŋënax eŋ imaÿe indam in, din ame yamb na ŷas er olaş eŋ këdi ko wëndëra imaÿe indam in.

9

End ofarëxanda or Pol eŋ

¹ Wëno ar yaya hi këme do parëxanda hi këme. Awat wat këmo Yesu, Axwën arebi an. Ata wën ex enjekax end şanëk gë andiyen and fana ke Axwën eŋ.

² Angëmëne gër bela bëshëxe wëno ame gi ex na parëxanda, ndakaŋ wën aŵa ŵa kën mëne parëxanda hi këme. Gayikwa wën ex nanganëme ir mëne parëxanda ir Axwën dëŋ hi këme.

³ Mondako këmëni yakand bela bër ke xitind bën.

⁴ Ba wëno gë Barënabas fo nde bayik abo ñap ex na eyambëran el do gë ecebëran el?

⁵ Abo ñap ex na nde mo ñër ala kala imaÿe itoxari ind gër Axwën? Ami kor na nde mo mëlarend ang këni rind oparëxanda ocëxe ok, gë bobinëm bor Axwën do gë Kefas?

⁶ Ba wëno gë Barënabas fo nde ŷap këbo mi dıyand gë er këmi şotënd gë andëbi dëŋ in?

⁷ Noÿo kë yend gër oşorođa do exo cosayand gë andexëm? Noÿo kë rind andëđa and reseŋ do axo yambënd na reseŋ in? Noÿo këbi xadacënd oyel do axo cebënd na omër oŋ?

⁸ Ba wëno ala fo nde kë yeyandërand mon-dako? Ax gi ex na nde end këme rend eno na fo ex bëte gër acariya?

⁹ Enimin, ga yëgw këni wa gër acariya: «Engaš end ki wëñënd bële en, ax gi ex na mokap etëy edexëm el[☆].» Ba Kaxanu end ogaš fo nde këno balënd?

¹⁰ Enimin, në endebi wa rexën ko eno. Iyo në endebi yëgwaxën këni eno. Gayikwa ar kë yänënd bële an aÿap yäpëk exo yarënd mëne ayamb ko yamb. Bëte ar kë wëñënd an, aÿap yäpëk exo yarënd ošet orexëm ol.

¹¹ Angëmëne biyi nedën kënun napul ir gër orën in, axureli nde këbo xureli angëmëne axana këmi xanand gër ndewën napul ir gër ngwën ro in?

¹² Gayikako ayëlëra këñëbi yëlërand oparëxanda ocëxe ok, kaš ex ngwa biyi. Barikan, ošet or yäp këbo enëbo yël olo, ami mëka ex na. Ecëñëxët, aÿagën wägën këbo mi bayi kanarëxe këdi këmi wedi Atëfëtan and Kërisët aÿ.

¹³ An nang ex na nde mëne bër kë riyenind gër Aciw̃ and Kaxanu bën, gë bebër këni wëlarawënd oyël bën këni yambërand? Bëte bër kë šadaxand gër angëb bën, ašet këñëbi šetënd er šadaxa këni gër angëb in?

¹⁴ Awa Axwën an mëj rexën ko mëne bër kë femërand Atëfëtan bën eni dïyand gë er këñëbi yëlënd në end Atëfëtan aÿo in.

¹⁵ Wëno cëj, bebër yäp ke ene yëlënd bëjo, gamatak ame mëka ex na. Ado amun yëgwëliind

☆ 9:9 9.9 Acariyakinëm 25.4

na ene dawñenelixënëgu. Ecës el saxan ke, gë ex yep end këme rafënaxënënd eno.

¹⁶ Enimin, epemëra ed Atëfëtan el, ax gi ex na er këme rafënand. Gayikwa andiyen and nëyali ke Kaxanu ex, ax gi ex na er këme rafënaxën. Dal ex kido abame femërand na Atëfëtan aŋ, axata xata doxe!

¹⁷ Kido ga yandi ke fo bame femërand, gë acosa hi dome. Barikan angëmëne ga yandi ke këme femërand, andiyen and xwëtënan këne ex.

¹⁸ Ine ex acosa andam aŋ? Ga këme femërand Atëfëtan aŋ acosa këm. Bebër yap bax ene yëlënd në end Atëfëtan aŋo bën, ame kwëne ex na ene yëlënd.

¹⁹ Gayikwa ado ga hi këme ar yaya gër bela ðek, wëno dëŋ rixayak xadëp ir bela ðek, mëni cotaxën bër Yesu Kërisët bëranjëm.

²⁰ And këme hi gë Bëšëwif aŋ, me gi ang Ašëwif fo, eno kwëtaxën Yesu. Bëte and këme hi gë bër kë sëfënd acariya aŋ, me gi ang bën ak, ado bayik ame bo ex na gër mbëña ind acariya aŋo, eno kwëtaxën Yesu.

²¹ And këme hi gë bëwendëran aŋ, me gi ang bën ak eno kwëtaxën Yesu. Barikan wëno ame gi ex na ðe ar gë acariya and Kaxanu këm, gayik Kërisët lëkaya ke gë acariya andexëm aŋ.

²² And këme hi gë bësitarak aŋ, me gi ang bën ak eni pëtaxën bësitarak bën. Mondako rixaya këme er ex yo, gër bër ex yo, eni pëtaxën ang ex yo, bërëmar.

²³ Do beŋo ðek këme rind në end Atëfëtan and Yesu me cotaxën ma indam in gër benjekax bend wëlawëk.

End bëxašër eŋ

²⁴ Aye nang kën mëne bër kë xašërënd gër ambelëraya bën, đek ang exëni ak këni hërënd. Barikan abat fo kë ħatëtënd do mëŋ këno fupand. Awa kemënayin en gërënd aye en ŋatëtaxën.

²⁵ Dek bër kë xëñenand okašër bën, ašëbanaya këni šëbanayand bendanjëm. Mondako këni rind enëbi pupaxën gë er kë nemind. Barikan biyi gë er bayik ax nemind na këbo fupa Kaxanu.

²⁶ Awa wëno ahër këme hërënd, bari ax gi ex na ahër fo. Bëte ang aŵëŋër fo hi këme, bari ame bëŋarënd na aŵëŋar fo.

²⁷ Ecëñëxët, motoroli këme sorolind eman endam eŋ, ang end xadëp fo wëlaya këme, këdi këme ħata gë acosa këm, xarak wëno kë femërand gër bela bëšëxe.

10*End olaš eŋ*

¹ Bëmaŷe, end hi babi bëxarëk bërebi eŋ, axe ħandi ex na en bayi nangërexe: bën đek babi labënd aŋar aŋ, bën đek xegëta bax angwëngw aŋ.

² Bën đek buyi bax xobuyi or Moyis ol, kwëc gër aŋar do polo gër angwëngw.

³ Bën đek bax yambënd eyamb ebat, ed bax xaniwënd gër orën el.

⁴ Do bën đek bax šëbënd ešëb ceš ir bax xaniwënd gër orën in. Ašëb bani šëbënd gër angaŷ and Kaxanu, and babi sëfarand aŋ. Do angaŷ aŋo hi bax Kërisët.

⁵ Barikan bëranjëm ang hi bani ak, abani ri na bend këjo nënganënd Kaxanu bej, mëj sësëraxën këni gër ladawe.

⁶ Bend hi babi bejo, bamatinali band këbo felërand ex këdi këne sote oñandi oñëjënax, ang bëxarëk bërebi ak.

⁷ Këren gi ex na bër xwëtak olaş, ang bëxarëk bërëmar ak. Oñëgw Omënëk ok ga këbi fëlëtënd wa mondako: «Bulunda in xwënda këni ñambëran do gë oşëb. Ata xani këni eni nëxira✧.»

⁸ Kërene yëlayaye na gër eñac ang yëlaya bani bërëmar ak xali akey amat, sës këni bela owëli alapem gë otas.

⁹ Kërenëjo ñanaxënënd ex na Kërisët an ang bano ñanaxënënd bërëmar ak, ata sësëra këni ga ñatëra kënëbi bandën.

¹⁰ Bëte këren ñunëjunand na ang bani wunëjunand bërëmar ak, ata sësëra këni ga lawëra këbi meleka ir ecës in.

¹¹ Betëm bejo dek hi babi bëxarëk bërebi bën. Do er yëgwaxën këni ang amatinali and këbo felëra fo ex, biyi bër ñatënëgu këbo bakey bapelatar band ngwën bëjo.

¹² Awa ado en yëland mëne axor kën xor en kwëyëta eñëjënax eñ, titinayin këdi këjun nañëta!

¹³ Atëy ax gi ex na and bayik abi gind na bela. Barikan Kaxanu mokwëta hi ko, atëy gamatak axo teb na, eñun ñatënëgu na xarak ax gi ex na and kën xor. Gër atëy año fo ko nëcët er kën xoraxën in.

✧ 10:7 10.7 Andocane 32.6

14 Mëj ex, wën bër ke balënd mban bëjo, kwëyëtayin ekëla ed olaş el.

15 Ang bër gë onden fo këmun felërand, do kamanin wën dëj end këme rend ejo.

16 Eşeþ ceb ir këne yëlarënde gër ecemar ed Axwën in and këne şalend aņ, ang gi ex na nde ejo ex ebaşyer ed gër oşat Kërisët el? Do amburu and këne şetërende aņ, wacayak bëte ebar ed bar këne gër Kërisët gë eman endexëm el.

17 Gayikako amburu amat fo këne şetërende biyi bër hi këne bëranjëm, awa eman emat hi këne.

18 Kwitayinëbi enëng end Bëyisërayel eņ: and bani barërend cale do eni yambënd şas er oyel or şadaxa kënebi gër angëb eņ, abar bani barënd gë Kaxanu.

19 Ine ngwa këme rend? Ba mëne şas er oyel or şadaxa kënebi gër olaş eņ şeş ex nde? Ba mëne edaş el şeş ex nde?

20 Bëtëdëj! Barikan er këni şadaxand gër edaş in, bëyël kënebi şadaxanënd, ax gi ex na Kaxanu. Xarak, axe şandi ex na en bar gë bëyël bën.

21 Wën an kor na en yëlarënd andëmba and Axwën aņ do gë andëmba and bëyël aņ. An kor na en yambënd ecemar ed Axwën el do gë ecemar ed bëyël el.

22 Ba eņo yakëraxi Axwën an nde şandi këbo? Ba ojaş nde xuca këneņone?

End eyamb yamb eņ

23 Wëno axor këme xor me dind er ex yo, bari ax gi ex na er ex yo hik gë ofëcak. Şoweş ax cëba

ex na, bari ax gi ex na er ex yo kë xemënënd gër ekwëta.

²⁴ Ala kala calayindëlexo ofëcak or așandaŵ ol, ax gi ex na orexëm fo.

²⁵ Yambindën đek er këni fanënd gër marëse in. Këren mëkarand na këdi këņun wëlandëra gër onden ondwën.

²⁶ Gayikwa Oñëgw Omënëk ok rek:
«Axwën Kaxanu xwënëk ebar el do gë đek bebër hik gër ebar bën✧.»

²⁷ Angëmëne ar ax gi ex na këreceņ ŵac këņun eyambëran do wën en ma en ye, yambin er kënun rëdfën yo. Këren mëkand na en nang ba aŷap ŷap këņun, këdi kën wël onden oņ.

²⁸ Barikan angëmëne ala exo de: «Ŷas eņo er oyel or șadaxa kënefi gër edaș ex de.» Awa në end ar fel këņun eņo eņ, këren yamb na këdi kën wël onden oņ.

²⁹ And këme rend: «Këdi kën wël onden oņ», end onden ond așëxen eņ këme yeyanënd, ax gi ex na end onden ondwën eņ. Enimin, inewă ke nëpaxën anjëlan and ala așëxe gër er këme yëland aŷap ŷap ke in?

³⁰ Angëmëne wëno oșet oram ol këme xanand gë ecëkwa, ine cëņ këne renaxën në end er këme șëkwand me yambaxën in?

³¹ Awa kën yambërand nde, kën șebërand nde ba kën rind er ex yo, calayindën ex canaya enjaran end Kaxanu eņ.

³² Këren gi na ang ekaŷ ed këni fokërerand bela fo, ax gi ex na benëng becëxe, ax gi ex na

✧ 10:26 10.26 Calemoñëw 24.1

Bëšewif, ax gi ex na bër gër Amara and Kaxanu bën.

³³ Awa ola orewën ol gilex ang oram ak: gër bebër këme rind axemëna këme xemënanđ, eņo nëngan ala kala. Ofëcak or bela dek këme šaland, ax gi ex na oram fo, eni pexaxën bëranjëm.

11

¹ Tëfëtelindëne ang këmo sëfëtelind wëno bëte Kërisët ak.

End bësoxari gër cale eņ

² Ašëkwa këmun šëkwand end ga këne xwitand gër end ex yo eņ, do end ga kën sëfënd bamërëwëra baņ, ang sëyali këmun ak.

³ Aŷandi ŷandi ke en nang bëte mëne Kërisët ex alëngw ar asošan kala an, asošan an ex alëngw ar asoxari an, do Kaxanu ex alëngw ar Kërisët an.

⁴ Asošan ar kë šalend, ba kë yeyanënd ang alawënel fo monaß gaf an, aņo pëbënd na Kërisët, alëngw arexëm an.

⁵ Barikan asoxari ar kë šalend, ba kë yeyanënd ang alawënel asoxari fo, ðabërëxe gaf an, në ecëfënin eņo icën indexëm in: er hi ko ang ašëk šëk këno fo.

⁶ Ata cëkëleno saxëk, angëmëne axo ðabënd na gaf irexëm in! Dabindëlexo gaf in, angëmëne ašëfën ex eno kacan omban oņ, ba eno cëk lir-lir.

⁷ Asošan an aņo ñap ex na exo ðabënd gaf in, gayikako mëņ ex eñaw eņ do gë enjaran end Kaxanu eņ. Xarak, asoxari an ex enjaran end asošan eņ.

8 Enimin, Kaxanu nëcëtëgu këno asoxari an gër eman end asošan, aņo nëcëtëgu ex na asošan an gër eman end asoxari✧.

9 Bëte Kaxanu ri këno asoxari an në end asošan, aņo di ex na asošan an në end asoxari.

10 Mëņ ex, aņap ŷapëk asoxari an exo đabënd gaf in, eni wataxënënd omeleka ok mēne afëb fëb këno icën indexëm in.

11 Barikan gër biyi bër bar këne gë Axwën bën, asoxari an axo gi ex na asošan këm, bëte asošan an axo gi ex na asoxari këm.

12 Enimin, ang šanëgu ko asoxari an gër asošan ak, asoxari an këno rëwënd bëte asošan an. Do eņo đek gër Kaxanu xaniwëk.

13 Kamanin gë andewën aņ đëņ: aņap nde ŷapëk asoxari an eņo calend Kaxanu đabërëxe gaf in?

14 Ola or ala ol đëņ këņun sëyalind mēne ašëfën ex angëmēne asošan an eņo cak omban oņ.

15 Xarak, omban ocakax oņ enjaran ex gër gaf ir asoxari, gayikwa Kaxanu yël këno omban ocakax ang elabaxën ed gaf fo.

16 Angëmēne ala exëna ar řanëk ecampëre ed gër endey eņo el, biyi cëņ abo mër ex na mondako do bëte gër đek Bamara řand Kaxanu abi mër ex na mondako.

End ecemar ed Axwën eņ

17 Ang këmun felëra gërëgako ak, arexëra këmun rexëra. Amun cëkw na gayik and kën

✧ 11:8 11.8 Añanar 2.21

fedër aŋ en ñeŋenaxën nëmëc kën fedërënd, ax gi ex na en yexën nëmëc.

¹⁸ Eñanar eŋ, awël wël këme mëne, and kën fedër gër cale aŋ, bakucara exëna mërëxand irewën. Ado eŋo, wëno təkër fo w̃a këme.

¹⁹ Afo ex gi wa bakucara andewën rewën aŋ eni canayaxën mërëxand irewën bër kē xemënanđ gër atëy bën.

²⁰ Awa wën and kën fedër aŋ, ax gi ex na en cetëraxën ecemar ed Axwën el.

²¹ Gayikwa and kën yambërand aŋ, ala kala anëkan këŋo nëkanënd exo dëdfaya mēŋ gabat ecemar edexëm el. Ata abat eŋo yambënënd enjo eŋ, ajo eŋo ñawënd.

²² An gi ex na nde gē bēciw̃ bënd gër ed kën yambëraw do en cebëraw? Ba Amara and Kaxanu aŋ nde kën yepënënd ga kënëbi šëfëninënd ako bër yoweÿ ani cot ex na bën? Ine këm̄un fel? Ašëkwa nde këm̄un šëkwa? Ali, gër endey eŋo amun cëkwa na.

²³ Gayikwa wëno, er sëyali ke Axwën do nangën këm̄un in ex: Axwën Yesu ga w̃ed ko amburu aŋ, yatir lëxw këno gëmëd.

²⁴ Šëkwa këŋo Kaxanu, hëmbëndër ko, do re ko: «Ejo ex eman endam eŋ, wën yël këm̄un. Diyindën mondako ene kwitaxënënd.»

²⁵ Bëte and yambëra këni aŋ, w̃ed ko andëmba and gē ngoy aŋ do re ko: «Ejo ex ošat oram oŋ, ošat or eter ekašax ed Kaxanu gē bela el. Diyindën mondako ene kwitaxënënd nand kën šëbënd yo.»

²⁶ Gayikwa, nand kën yambënd yo mburu iŋo, do nand kën šëbënd yo ngoy iŋo, ecës ed Axwën

el kën sëfëtënd mondako xali exo bakaw.

²⁷ Mëḡ ex, ar kë yamb mburu iḡo do exo ceb ngoy ind andëmba and Axwën iḡ, xarak aḡo ñap ex na an, anëka wënan ko eman end Axwën eḡ, do gë oşat orexëm oḡ.

²⁸ Awa ala kala kamanindëlexo ola orexëm ol, đamana exo yambaxën mburu iḡ, do exo cebaxën ngoy iḡ.

²⁹ Gayikwa ar kë yamb mburu iḡo, do exo ceb ngoy iḡo an pitëndërëxe eter ed gë Axwën el, kiti indexëm fo yamb ko do şeḡ ko.

³⁰ Mëḡ ex, mërëxand irewën bëranjëm şëxwërak, bëranjëm seḡik, do bëranjëm şësëk.

³¹ Angëmëne gë andebi dëḡ këne xitiyande, Axwën an aḡo kiti na.

³² Barikan, Axwën an awërëşët këbo wërëşët gë beḡer këbo xitind bën këdi këbo nëp andamat gë bër gër ngwën bën.

³³ Awa bëmaḡe, and kën fedër en yambaxën ecemar ed Axwën aḡ, cënirindën andewën rewën aḡ.

³⁴ Angëmëne ala xor këḡo na enjo eḡ, yambërawëlexo pere gër ndebën, ata bayik an mëlawa na kiti iḡ.

Omëka od bayik ok cëḡ, ayaka këmun yakad and këme yelid aḡ.

12

End banjëla eḡ

¹ Bëmaḡe, end banjëla band ko şetëndërënd Angoc Amënek beḡ cëḡ, axe ñandi ex na en bayi nangërëxe.

² Anang nang kën ang hi ban ak, ang hi ban bër aŋo kwëta ex na Kaxanu fo, ang exëni benëng bend bela bendanjëm ak. Asëk aŋëlara fo baŋun wëlarand gër eñëjënax do baŋun nambelirand gër betëmbak, gër olaš or ax yeyandërand na.

³ Mëj këmun felaxënënd mëne ala ax kor na exo yeyanënd gë Angoc and Kaxanu aŋ do exo dend: «Kataleŋo tan kata Yesu!» Bëte ala ax kor na exo dend: «Yesu ex Axwën an!» xarak ax gi ex na Angoc Amënëk aŋ nangën këŋo eyeyan elo.

⁴ Ata Angoc Amënëk amat fo ex, barikan mëj kë šetëndërënd banjëla band fitarëk.

⁵ Bandiyen baŋ afitar fitarëk, barikan Axwën abat fo këno rinënd.

⁶ Bandixa baŋ afitar fitarëk, barikan Kaxanu ibat fo kë rind er ex yo gër bër ex yo.

⁷ Angoc Amënëk aŋ këŋo yëlënd ala kala anjëla and gë ofëcak or bela đek.

⁸ Enimin, Angoc amat aŋo fo këŋo yëlënd, abat eyeyan ed orenik, do ajo eyeyan ed onangëran.

⁹ Angoc aŋo fo këŋo yëlënd abat ekwëta el, do ajo banjëla band epakën ed bësëxwëra el.

¹⁰ Bëte Angoc aŋo fo këŋo yëlënd abat anjëla and exo dind becarax; ajo anjëla and edeyara ed bend re ko Kaxanu; ajo, anjëla and epitëndër ed bangoc el; ajo, anjëla and exo yeyanënd oyeyan ošëxe; ajo bëte, anjëla and exo ŋatelind oyeyan oŋo.

¹¹ Angoc amat aŋo fo kë rind beŋo đek. Mëj kë šetëndërënd banjëla baŋ ang këŋo ŋandind ak: eŋo yël ala kala anjëla and fitak.

End amatinali and eman eņ

¹² Enimin, eman end ala eņ, emat fo ex ado ga kē ßarënd owal odanjëm. Do gayikako, abar kē ßarënd ðek owal ok eman emat ado ga yëmbëk, mondako fo ex end Kërisët eņ.

¹³ Gayikwa ene gixëne eman emat, gër Angoc Amënëk amat buyi këbo ßiyi ðek: hik Bëšëwif ßën, hik ßër ßenëng ßecëxe ßën, hik okadëp ok, hik ßër yaya ßën. Do gë Angoc Amënëk aņo fo yëm këne ßiyi ðek.

¹⁴ Mondako fo ex end eman end ala eņ, owal odanjëm ßarëk, ax gi ex na wal ibat.

¹⁵ Kido sapa in are bax rend gayikako ax gi ex na ataxan, ax gi ex na wal ir eman. Ata nde wacaya dox mëne anëka rëxëtak gër eman?

¹⁶ Kido anëf aņ are bax rend, gayikako ax gi ex na angës, ax gi ex na wal ir eman, wal ir eman dëņ ßayi dox.

¹⁷ Kido eman end ala eņ angës fo hi bax, mondake doxo wëlërand? Kido eman end ala eņ anëf fo hi bax, mondake doxo wëranënd?

¹⁸ Yama Kaxanu ga šomëndërek nde ðek owal od eman ok ang yandi këņo ak.

¹⁹ Kido ðek owal ok erebat fo hi bax, eman ax gi dona.

²⁰ Awa gërëgako owal odanjëm ßarëk, ßarikan eman emat fo ex.

²¹ Angës aņ ax kor na ex de mëne aņo ßalënd na end ataxan eņ. Bëte gaf in ax kor na ex de mëne aņo ßalënd na end osapa eņ.

²² Ecëñëxët, owal od eman od sitarak nëmëc ok dëņ, gë ofëcak ex.

²³ Owal od këne yëlande ašëfën šëfënëk enëcët ok, nëmëc këne fëbënde. Do mondako këne šonënde nëmëc owal od ax ñap ex na eni watënd bela ok.

²⁴ Xarak, owal od ýapëk eni watënd ok, ane conënd ex na. Enimin, Kaxanu rik mondako eman eñ ene pëbaxënënde nëmëc owal od ax ñap ex na eni watënd bela ok.

²⁵ Dek owal ok kë rëcarënd këdi kë šapër eman eñ.

²⁶ Do angëmëne wal ibat kë sorond, ðek owal od eman ok kë sorond. Bëte angëmëne wal ibat ex mocëkw, ðek owal ok këño nëngandërand.

²⁷ Awa wën ðek eman emat hi kën, eman end Kërisët eñ do ala kala wal hi ko.

²⁸ Xarak, Kaxanu xwët këbi gër Amara and bërëwëk endexëm: ga ýana këni oparëxanda, bëtëgu këni bëlawënel, bëtëgu këni bëte bësëyali. Kaxanu axwët xwët këbi bëte bër gë anjëla and edi ed becarax, bër gë anjëla and epakën ed bësëxwëra, bër gë anjëla and edëcara ed bela, bër gë anjëla and olëngw, do bër gë anjëla and eyeyan ed oyeyan ošëxe.

²⁹ Dek oparëxanda fo nde exëni? Dek ðek fo nde këni yeyanënd ang bëlawënel fo? Dek bësëyali fo nde exëni? Dek fo nde këni rind becarax?

³⁰ Dek fo nde šot këni banjëla band epakën ed bësëxwëra? Dek fo nde këni yeyanënd oyeyan ošëxe? Dek fo nde këni ñatelind oyeyan ošëxe oñ?

³¹ Awa balëkënalindën ocal od banjëla band xëbënëk nëmëc ok.

Do wëno aŵasin këmun ŵasin fëña ir xëbënëk nëmëc in.

13

End aņana eņ

¹ Ado me yeyanënd oyeyan or bela oņ, do gë or omeleka oņ, xarak aņana axe gi ex na, ang atëmb and këni sëmbënd fo hi këme, ang etala ed kë wëhind fo hi këme.

² Ado me gi areyara ar bend Kaxanu, anang ar dek beconëson, do ar nangërak dek. Ado me cot ekwëta ed kë sëngërëbëtënd osënd el dëņ, xarak aņana axe gi ex na, ŷoweŷ ame gi ex na.

³ Ado mëni cetërand napul iram in dek bëxaŷënaxik bën; ado me dëxwënd eman endam eņ gër xodux, xarak aņana axe gi ex na, ofëcak axe gi ex na.

⁴ Ar gë aņana an abuņa ko buņand, anënga nënga ko, aņo yakëraxind na, axo dafënanand na, axo pufënanand na.

⁵ Axo dind na end ax ñap ex na eņ, aņo balënd na endexëm fo, axo wërënanand na, ala aņo penanënd na eņëņënax.

⁶ Bëte ar gë aņana an, end d'al eņ këņo fatënd, ax gi ex na osëmbak ol.

⁷ Aseban ko sebanënd end ex yo, aŵa ko ŵand end ex yo, ayar ko yarënd end ex yo, abuņa ko buņand end ex yo.

⁸ Aņana aņ er din ir din ex. Edeyara ed bend Kaxanu el, ayep kë yep. Oyeyan ošëxe oņ, ayep kë yep. Bëte onangëran ol ayep kë yep.

⁹ Gayikwa bend Kaxanu beŋ, mar fo këne nangënde, mar fo këne reyande ang bëlaŵënel fo.

¹⁰ Barikan and kë faŷaya beŷ dek aŋ, er ebax mar fo in ayep kë yep.

¹¹ And hi bame itox aŋ, ang itox fo bame yeyanënd, ang itox fo bame yëlarand, do ang itox fo baxe fënind bendey beŋ. Barikan and nangaya këme aŋ, aseŷ seŷ këme osoxëtox ol.

¹² Doro doro, awat këne watënde beŷ bën ang në anangoye fo, mëd-mëd fo. Barikan awat këne wat kerët. Gërëgako bendëmar fo nang këme. Barikan anang këme nang ang nang ke Kaxanu ak.

¹³ Awa gërëkako betas beŋo kë ŷayi: ekwëta el, eyar el do gë aŋana aŋ. Barikan aŋana aŋ xëbënëk nëmëc.

14

End cale eŋ

¹ Calayindën en gi bër gë aŋana. Ñandindëleŋun en cot banjëla band Angoc Amënëk ŷaŋ, adofa anjëla and eyeyan ed ang alaŵënel fo aŋ.

² Enimin, ar kë yeyanënd oyeyan oŷëxe an, Kaxanu këŋo yeyanelind, ax gi ex na bela gayik er ko rend in ala aŋo pënind na. Angoc Amënëk aŋ wa këŋo ŷëbëtënd exo yeyanënd bend ŷonayak beŋ.

³ Ar kë yeyanënd ang alaŵënel fo an, bela bën këbi felërand: bër gër Amara bën këbi xemënënd gër ekwëta, bën këbi felënd eni kapina, bën këbi ŷaŷënënd banjëlan.

⁴ Ar kë yeyanënd oyeyan ošëxe an, ola orexëm ol ko xemënënd gër ekwëta, ar kë yeyanënd ang alaŵënel fo an, Amara aŋ ko xemënënd.

⁵ Aŷandi ŷandi ke wën dek en yeyanënd oyeyan ošëxe. Barikan en yeyanënd ang bëlaŵënel ŷandi ke nëmëc. Ar kë yeyanënd ang alaŵënel an xëbënëk nëmëc gë ar kë yeyanënd oyeyan ošëxe an. Angëmëne cëŋ aŋateli ko ŋatelind, axemën këfi xemën bër gër Amara bën.

⁶ Do gërëgako bëmaŷe, ofëcak nde kën šot na angëmëne me yeli gër ndewën, do me yeyandërand oyeyan ošëxe gër ed ebax mun mëlanëli, end nangën ke Kaxanu eŋ: onangëran ol, edeyara ed bend Kaxanu el, ba osëyali ol?

⁷ Angëmëne acëroti aŋ, gë atëmb aŋ andamat kë wëhind, mondake ko bara ala xarak er këni farixënd in, gë er këni sëmbënd in axo pitëndërend na?

⁸ Do angëmëne ofarix or kereloŋ ol ax wëhind na šenene, noŷo kë xëñënara ond gër emer oŋ?

⁹ Andamat ex gë endewën eŋ, angëmëne end kën yeyanënd gë oyeyan ošëxe eŋ, ala ax ŋatelind na, noŷo këŋo fëni? Ata ayeyandëra fo kën yeyandërand.

¹⁰ Oyeyan or bela oŋ moñëmb ŷëmbëk gër ngwën ro. Do eyeyan ed ex yo bër kë yeyanënd bën awëlëraxën këni wëlëraxënënd.

¹¹ Awa angëmëne ame wëlënd na er ko rend ar ke yeyanelind in, aliyer hi këme gër ndexëm do mëŋ bëte anangërarëx këmo xwët.

¹² Mondako fo ex endewën eŋ, gayikako banjëla band Angoc Amënëk baŋ kën šaland,

awa kamënin de aye ediyenexën el. Barikan gilex ekemënaxën ed ekwëta ed bër gër Amara el.

¹³ Mëñ ex, ar kë yeyanënd oyeyan ošëxe an, karaleño Kaxanu eño yël anjëla and exo ñatelixënënd bebër ko reyand bën.

¹⁴ Gayikwa angëmëne gë oyeyan ošëxe këme šalend, gë angoc andam añ këme šalend, bari gër onden ondam ame nangënd na er këme rend in.

¹⁵ Do mondake ÿapëk me dind? Awa ašale këme ÿana me calend gë Angoc añ. Bëte ašale këme ÿana me calend gë onden ondam oñ. Aÿëwëra këme ÿana me ñëwërand gë Angoc añ, bëte aÿëwëra këme ÿana me ñëwërand gë onden ondam oñ.

¹⁶ Enimin, angëmëne gë Angoc Amënëk añ fo, këy xarand oyekax ol gër Kaxanu, ar ax nang ex na end oyeyan ošëxe an, mondake cëñ ko yaka «Amen», gayikako año pënind na er këy rend in?

¹⁷ Dal ex mëne ang këy šalend ak dek xëbënëk, bari ala año kemënënd na gër ekwëta.

¹⁸ Ašëkwa këmo šëkwand Kaxanu gayik wëno dëñ këño šalend gë oyeyan ošëxe oñ nëmëc wën dek.

¹⁹ Barikan and këme hi gër Amara añ, er ke fecanënd me deya benjo bend këbi fëni bela, gë me deya bendey owëli epëxw gë oyeyan ošëxe.

²⁰ Bëmaÿe, këren gi na de ang obaš fo gër epitëndër ed beÿ. Giyin bëxarëk gër epitëndër ed beÿ, barikan gër edi ed eñëñenax, giyin ang obaš fo.

²¹ Gër acariya ÿëgw këni:

«Gë bela bër kë yeyanënd oyeyan ošëxe,
gë ofërëya or bëliyer,
këmëni ýana mëni pelërand bulunda ijo,
barikan ani ñana na ene baxëtënd, re ko Axwën
an[☆].»

²² Awa gër bër ax gi ex na bërëwãk, oyeyan ošëxe oŋ, nanganëme ex, bari ax gi ex na nanganëme gër bërëwãk. Bëte edeyara ed bend Kaxanu el, nanganëme ex gër bërëwãk, bari ax gi ex na gër bër ax ma ex na.

²³ Gako Amara ðek eni barër gër cale, bën ðek eni yeyanënd oyeyan ošëxe do eni ŋatëgu ngwa na bër obaxët, bër ax nang ex na end oyeyan ošëxe, ba bër ax gi ex na bërëwãk, ani yëla na nde mëne anëka šenëkët këŋun?

²⁴ Barikan angëmëne wën ðek en yeyanënd ang bëlawënel fo do exo ŋatëgu ar ax gi ex na këreceŋ, ba ar ax nang ex na end oyeyan ošëxe, wën ðek këŋo fëlët, wën ðek këŋo nöp.

²⁵ Bend šonayak gër emëkw edexëm beŋ kën šonët. Ata mëŋ and ko foxi eyiÿ el ŋëš gër ebar aŋ, ašale këŋo ýana eŋo calend Kaxanu do exo dend:

«Enimin, Kaxanu ro hi ko mërëxand irewën!»

End bend šodfe-šodfe gër cale eŋ

²⁶ Awa bëmaÿe, mondako ýapëk en dind. And kën fedër gër cale aŋ, diyindën abat abat er këŋun xemën gër ekwëta in: hik ar gë oyëkan an, hik ar gë osëyali an, hik ar kë reya end Kaxanu an, hik ar kë yeyan gë eyeyan ecëxe an, hik ar kë ħateli eyeyan elo an.

☆ 14:21 14.21 Esayi 28.11-12

27 Angëmëne bela exëna bër kë yeyan gë oyeyan ošëxe, yeyanëlexëni abat abat, bëxi ba bësas, ata gwac kë hi. Bëtëlexo ar kë fiateli er re këni an.

28 Angëmëne er këni rend bër gë anjëla and oyeyan ošëxe in, xarak aňateli ax gi ex na, cësinalexëni gër Amara. Er ebax eni yeyan in, bayilebi bën fo do gë Kaxanu.

29 End bër kë yeyanënd ang bëlaŵënel fo eň cëň, bëxi ba bësas yeyanëlexëni, do bër këbi baxëtënd bën, yixëtindëlexëni er wël këni in.

30 Angëmëne ala ašëxe exo cot amëd aňo dëň, end nangën këňo Kaxanu, awa cësinalexo aňanar an.

31 Enimin, wën đek axor kën xor en yeyanënd ang alaŵënel ar Kaxanu fo, abat abat, eni të yaxën ýeý, do eni kemaxën gër ekwëta bër kë baxëtënd bën.

32 Onden ond bëlaŵënel oň abana kë banand gër bëlaŵënel bësandaŵ.

33 Gayikwa gër ed hi ko Kaxanu, obetak fo ex, ax gind na šofe-šofe.

Ang këni rind đek bëŵënek bën gër Bamara bandebën ak,

34 bësoxari bën cësinayindëlexëni gër Amara, gayikwa ax ñap ex na eni yeyandërand. Pëbindëlenëbi bęcën bëndebën bëň, ang rek acariya ak.

35 Angëmëne ýeý ýandi këbi na eni tëya, mëkayindëlenëbi bęcën bëndebën bëň gër bëciŵ. Gayikwa ax ye ex na asoxari an exo yeyanënd gër Amara.

³⁶ Ba gër ndewën nde şanëguk eyeyan ed Kaxanu el? Gër ndewën fo nde ħatëlik?

³⁷ Angëmëne ala exo yëland mëne alawënel ba ar gë Angoc Amënëk ħi ko, nangëlexo mëne end yëgwënëli këmuna ejo, apela and Axwën ex.

³⁸ Do angëmëne axo nang ex na ejo, awa mëj bête ala ajo nang na.

³⁹ Awa bëmaÿe, ñandindëleŋun en yeyanënd ang bëlawënel fo, do këren cëbanënd na eyeyan ed oyeyan oşëxe el.

⁴⁰ Barikan diyindën er ex yo ang ÿapëk ak, do şenene.

15

End Atëfëtan eŋ

¹ Bëmaÿe, baxëtine mun kwitan Atëfëtan and nangën këmuna aŋ, and xwëta kën do xemënali kën şenene aŋ.

² Gë Atëfëtan aŋo şot kën apexa aŋ, angëmëne ang nangën këmuna ak xwëtaya kën gër owëkw orewën. Angëmëne anëngwët nëngwët kën Atëfëtan aŋo, ekwëta edewën el yoweÿ ax gi ex na.

³ Endey eñanar end sëyali këmuna eŋ, end sëyali bane wëno bête eŋ:

«Kërisët wa şësëk në end beñëŋënaş bendeşi, ang rek Oñëgw Omënëk ak✧.»

⁴ Afel bamun felënd mëne Yesu awëg wëg bano, barikan xani ko gër ecës akey atasën aŋ, ang re bax Oñëgw Omënëk ak.

⁵ And xani ko aŋ, pere şanayaxën başi Kefas do gë oparëxanda epëxw gë oki ok.

✧ 15:3 15.3 Esayi 53.5-12

⁶ Aşanayaxën şanayaxën baŋi bête bëmaŋe bëŋ, ang hi bani bela okeme oco axuca, do bën dek wat këno. Bëranjëm ga këni liya baŋi këni, bërëmar fo şësëk.

⁷ Ata şanayaxën këŋo Şak do bête dek oparëxanda ok.

⁸ And şanayaxën këbi bën dek aŋ, şanayaxën ke wëno, ar hik ang itox ind rëw këno ŋatërëxe amëd and ŋapëk aŋ fo.

⁹ Gayikwa wëno xurik ex ba gër oparëxanda od Yesu dek. Gayikako arixëra bamëni rixërand bër gër Amara and Kaxanu bën, wëno ax ŋap ex na ene macënd parëxanda.

¹⁰ Barikan oyekax or Kaxanu ol rik hixën këme er hi këme in, do oyekax or rin ke olo, ax gi ex na or gë ofëcak këm. Ecëñëxët, wëno riyenik nëmëc bën dek. Barikan oyekax or Kaxanu or ex gër ndam ol riyenik, ax gi ex na wëno.

¹¹ Awa hik wëno, hik bën mondako këmi femërand, do mondako ex ekwëta ed fëxaxën kën el.

End ekani gër ecës eŋ

¹² Xarak, angëmëne afem këni femënd mëne Kërisët axani xani ko gër ecës, inecëŋ këni rexënënd bërëmar gër ndewën na mëne ekani ed bësësëk ax gi ex na?

¹³ Angëmëne ekani ed gër ecës ax gi ex na, awa Kërisët axo kani ex na gër ecës.

¹⁴ Do angëmëne Kërisët axo kani ex na gër ecës, awa epemëra ed këmi femërand el gë ofëcak këm ex, do bête ekwëta edewën el ed gë ofëcak këm ex.

15 Ata biyi er hi këmi ang otede od këno nëgwëšanënd Kaxanu fo, gayikako areya këmi reyand mëne mëj xanin këno Kërisët gër ecës, xarak aŋo kanin ex na, angëmëne ðal ex mëne bëšëk bën ani kanind na gër ecës.

16 Enimin, angëmëne bëšëk bën ani kanind na gër ecës, Kërisët axo kani ex na gër ecës.

17 Awa wën ga kën ri beñëñënax bej bayi kën, angëmëne Kërisët axo kani ex na gër ecës, ekwëta edewën el ofëcak këm ex.

18 Do bërëwāk end Kërisët bër këbi rašënd gër ecës bën, anëka nemi këni.

19 Angëmëne gër aniyan and ebar ro fo këne yarënde end Kërisët eŋ, awa biyi ex bër xurik ex kaÿën gër bela ðek.

20 Barikan ðal dëj wa ex, Kërisët axani xani ko gër ecës: mëj ex aÿanar ar xanik an, eni koraxënënd eni kani bër këbi rašënd gër ecës bën.

21 Awa gayikako në end ala abat fo yowaxënëguk ecës el, bëte në end ala abat fo yowaxënëguk ekani ed gër ecës el.

22 Enimin, ang këni šësënd ðek bela bën në end ga bar këni ola ol gë Adam, bën ðek mondako fo këni xani gër ecës në end ga bar këni ola ol gë Kërisët.

23 Barikan axanira këni xanira ala kala gër enga endexëm: Kërisët mëj aÿanar ar xanik gër ecës an, bëte eni kaniraxën bërëwāk endexëm bën and ko bakaw aŋ.

24 Ata ex ŋatëgu ngwa ekwët ed ngwën el, do Kërisët eŋo maš owun ol Faba Kaxanu, and ko wëña olëngw or ex yo, gë or gapak or ex yo, gë

panga ind ex yo.

²⁵ Gayikwa Kërisët afo exo mun ebi bëñaxën dek bërangoyëra andexëm bën.

²⁶ Ata arangoyëra afelatar ar këno wëña an, ex ecës el.

²⁷ Enimin, Oñëgw Omënëk ok are rek:

«Ayël yël këno owun ol gër beÿ dek✧.»

Barikan and rek mëne gër beÿ dek wun ko aŋ, aye nang këne mëne ax gi ex na gë Kaxanu ak, mëŋ ar yël këno owun olo an.

²⁸ Do and ko wun Kërisët gër beÿ dek aŋ, ata mëŋ Asëñiŵ dëŋ kë yëlaya gër ar yël këno mbëña ind beÿ dek an, exo gixën Kaxanu dek gër bela dek.

²⁹ Kido ax gi bana mondako, ine doni rind bër kënëbi buyind në end bër šësëk eŋ? Ineŵa kënëbi buyixënënd angëmëne bësësëk bën ani kanind na gër ecës?

³⁰ Do biyi cëŋ, ineŵa këbo feceraxënënd ecës el apëxëd and ex yo?

³¹ Bëmaÿe, wëno key yo key wa ga fecerand ecës el. Barikan ga ke nëngandërand endewën eŋ këme yeyanaxënënd mondako ga bar këne ako gë Yesu Kërisët, Axwën arebi an.

³² Angëmëne në end banjëlan band bela fo bami wërënd gë oŵacar ol gër Efes, ofëcak nde këmi šot na? Angëmëne bësëk bën ani kanind na gër ecës, dindëne ngwa ang futëk Oñëgw Omënëk ak:

«Yambërandëne do cebërandëne gayikwa ecan ašës këne šësë✧.»

³³ Ala këreŋun yifad na:

✧ 15:27 15.27 Calemoñëw 8.7 ✧ 15:32 15.32 Esayi 22.13

«Ebar ed gë bela bësëmbak el,
këbi nëxenënd bër šenene bën.»

³⁴ Ata bakarëleņun de onden oņ do tebin emendëran el. Enimin, ang hi kën ak, bërëmar ano nang ex na Kaxanu. Eņun cëfënanaxën këme yeyanënd mondako.

End eman engasax eņ

³⁵ Barikan ala kë wëka na: «Mondake wa këni xanind bësëk bën? Gë eman end fe këni bakawënd?»

³⁶ Ar kë yeyanënd mondako an, afëñirëx exo! Wëj wa er këy nedënd in, ax gi ex na nde ašës kë šësënd damana ex diyaxën gašëxe?

³⁷ Do enjëlir eņ këy nedënd eņ, bamat enjëlir end bële, ba end enedã ecëxe, ay nedënd na gë añamb.

³⁸ Ata Kaxanu kë rind enedã kala gë añamb, ang këņo yãndi ak, enedã kala gë añamb andexëm.

³⁹ Bebër gë onjën bën ani gi ex na gë eman emat: pit ex eman end bela eņ, pit ex eman end oŵacar eņ, pit ex eman end ošël eņ, do pit ex eman end oxan eņ.

⁴⁰ Beman bend gër orën exëna, bëte beman bend gër ebar exëna. Barikan enjaran end beman bend gër orën eņ, ax gi ex na andamat gë end beman bend gër ebar eņ.

⁴¹ Ax gi ex na nde eñan eņ gë oye orexëm ex, facaw in gë oye orexëm ex, do oŵal oņ oye orebën pit. Oŵal oņ dëņ afitar fitarëk oye ol: emal kala gë enjaran endexëm ex.

⁴² Awa mondako fo ex end ekani ed bësësëk eņ. Ala ar wëg bano gë eman end kë šësënd an,

exo nêngêtaw gër ecës gë eman end din ax cës na.

⁴³ Ar wëg bano gë eman end enjaran këm an, exo nêngêtaw gër ecës, gë eman end gë enjaran. Ar wëg bano gë eman etitarak an, exo nêngêtaw gër ecës gë eman end gë ojaŵ.

⁴⁴ Gë eman end kënëbo wëg eŋ, oşapar do gë oñas ex, ata ene nêngêtawëye gër ecës gë eman end angoc. Gayikako eman end gë oşapar do gë oñas exëna, bête eman end gë angoc exëna.

⁴⁵ Mëŋ rexënëk Oñëgw Omënëk ok: «Adam, ala aŋanar ar bax liyand an, hi baxo gë eman end gë oşapar do gë oñas[☆].» Ar hik Adam ifelatar an, exo angoc and kē liyanënd an.

⁴⁶ Ar gë eman end gë oşapar do gë oñas an, hik aŋanar an, ax gi ex na ar ex angoc an; ar ex angoc an bêtëguk.

⁴⁷ Ala aŋanar ar ri këŋo Kaxanu gë obar an, gër ebar xaniw ko. Ala axinëm an cëŋ, gër orën xaniw ko.

⁴⁸ Ala ar ri këŋo Kaxanu gë obar an, ang bela bër gër ebar ro ak hi ko. Ar gër orën an cëŋ, ang bër gër orën ak hi ko.

⁴⁹ Do ang şot këne gër ola orebi eñaŵ end ar ri këŋo Kaxanu gë obar ak, mondako fo këne şote eñaŵ end ar gër orën eŋ.

⁵⁰ Bëmaŋe, ga re këme: oyas ok do gë oşat oŋ ax kor na ex dīl gër owun or Kaxanu. Eman end kē şësënd eŋ, ax kor na ex ŋat gër aniyan and din ir din.

⁵¹ Baxëtine mun nangën econëşon eŋo: abo daşëra na biyi dek gër ecës, barikan biyi dek

☆ 15:45 15.45 Aŋanar 2.7

këne nëngwëtaye gë beman bendebe ak.

⁵² Ang ýandëk enëpar ed angës ak, mondako fo kë ýand enëngëtara ed bëshëk el gë eman end din ax cës na eñ, and kë wëli ofarix or kerelon ifelatar añ, biyi ðek këne nëngwëtaye.

⁵³ Eman end kë nemind eñ, afo ex nëngwëta eman end din ax nemi na, do eman end kë šësënd eñ, ex nëngwëta eman end din ax cës na.

⁵⁴ Eman end kë šësënd eñ, and kë šufda eman end din ax cësënd na, do eman end kë šësënd eñ ex gi eman end din ax cës na, amëd año fo kë ñata er rek Oñëgw Omënëk in:

«Dodo anëka xor këno ecës el, ecës ax bo ex na✧!

⁵⁵ Do wëj ecës el, feye ex panga indey in? Feye ex anjif andey añ✧?»

⁵⁶ Anjif and ecës añ ex, eñëñenax eñ. Do panga ind eñëñenax in ex, acariya añ.

⁵⁷ Barikan, cëkwanëñone Kaxanu ga yël këbo angora añ paß gë Yesu Kërisët, Axwën arebi an!

⁵⁸ Awa wën bëmaýe bënd ke balënd mbañ bëño, kemin mbañ ang bebër ax tëngërebëtand na fo. Kemënayindën key yo key gër andiyen and Axwën ga nang kën ako mëne er kën riyenind in ax gi na gë ofëcak këm gër ebar ed bar kën gë Axwën an.

16

End amarënen eñ

¹ End amarënen and kënëfi rëcaraxën okëreceŋ od gër Yerusalem eŋ cëŋ, wën bëte barin dek ang fel këmëni bër gër Bamara band ebar ed Galasi ak.

² Yatir akey ayanar and loxo, ala kala pitindëlexo kodfi in, ang ex ojaŋ odexëm ak, do exo mëxwëta gër iciŋ indexëm. Këren cëni na me ŋatëli en dixën amarënen andewën aŋ.

³ And këme ŋatëli aŋ, gë okayëta këni yeli bër kënëfi sana eni mëla oyël orewën gër Yerusalem bën.

⁴ Angëmëne afo me ye wëno bëte, awa damana ibat këmi yed.

End odamana od Pol eŋ

⁵ Anëngali këmun nëngali and këme sëfëra dek ebar ed Masedëwan aŋ (gayik ayeli këme yeli, end bangol band gër ebar elo eŋ damana me ŋataxënëli gër ndewën).

⁶ Bamat bakey bandanjëm ke xeyëra gër ndewën. Ado ba na ke xuca amëd and gë ayem aŋ, ene yëlëraxën sëlafana ir këme sëfaxënëx fëña iram in.

⁷ Aŋo axe ŋandi ex na mun wat ang ar okucan fo: ayar këme yarënd me nëka monëka dëŋ na gër ndewën, angëmëne awa ŋa ko Axwën an.

⁸ Barikan gër Efes cëŋ, fën këme bayi xali gë ofëna or Peŋëtekot ol.

⁹ Gayikwa Kaxanu fërëtën ke ebët eňangax, mo dinaxën andiyen atëm, ado ga yëmb këni bër ke wëreli bën.

¹⁰ Do and ko ŋatëli Timote aŋ, mëlayayino ang bayik axo yëdara na na gër ndewën. Gayikwa ang wëno ak këŋo riyeninënd Axwën an.

11 Awa ala këreño yaf na de! Yëlërawëdëno şêlafana ir ko rixënëgu damana iyekax, xali gër ed hi këme ro, gayik aşëni şëni këmo wëno gë bëmaÿe bëñ.

12 End abaÿe Apolos eñ cëñ, bandanjëm xara këmo enun nëngali, mëñ gë bëmaÿe bënd enga endexëm bëñ. Barikan año ñandi ex na pere exo yeli gërëgako. Ayeli ko yeli, and ko şot amëd añ.

End bapela bapelatar eñ

13 Awa wën, titinayin, kemënayin gër ekwëta, giyin bëfirik, kemin.

14 Diyindën er ex yo gë añana!

15 Bëmaÿe, apela año këmun başëlind. Anang nang kën mëne Sëtefanas gë ekun edexëm el dek, exëni bëÿanar bëreŵak gër ebar ed Akayi bën. Do bën mbañ ŵa këni andiyen and edëcara ed bëŵënëk añ.

16 Wën bëte, mayindën olëngw or bela bër ang bën ol, do gë dek bër këni riyenind do këni sorond andamat bën.

17 Wëno mbañ nëngandëra ke ga nëngaw këne Sëtefanas, gë Forëtunatus do gë Akayos. Ga wat këmëni ata hi ke ang wën dek wat këmun fo.

18 Gayikwa emëkw edam el do gë edewën el yemën këni. Awa wën kamënin epëb ed bela bërako rako el.

19 Bër gër Bamara band gër ebar ed Asi bën dek, aşëma kënun şëmand. Akilas gë Përisil do gë bër Amara and gër iciŵ indebën bën dek, kënun şëmand mbañ gër oŵac or Axwën.

²⁰ Ašëma šëma kënun bëmaÿe bëñ ðek.
Cëmarëxën andewën rewën añ do megarërayin
emegar emënëk, ang bër acël amat fo.

²¹ Wëno Pol ÿëgwëlik gë ataxan andam añ dëñ
ecëmar elo.

²² Ar año ñan ex na Axwën an, katalëño!
«Maranata», mëne ngëñ «Axwën an në eyow
exo!»

²³ Oyekax or Axwën Yesu ol gil ex gë wën!

²⁴ Wën ðek ñan këmun ga ðar këne ako gë Yesu
Kërisët.

Oniyan
Oniyan: Oniyan (New Testament+)

copyright © 2017 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Oniyan

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2025-04-29

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 29 Apr 2025 from source
files dated 29 Apr 2025
8b7902f3-5e35-5b89-86b2-c6da1be458b9